
[2020-10-RE](#)

Causa 2020-10-RE

(De Brandao Dias c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 60-2020. Recurs d'empara

Sentència del 26 de maig del 2020

BOPA núm. 77, del 3 de juny del 2020

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 de febrer del 2020, per la representació processal del Sr. José Ernesto De Brandao Dias, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 24 de desembre del 2019, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, i contra l'aute del 16 de gener del 2020, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, i dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la Llei, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que ordeni la posada en llibertat del recurrent, declarant la seva detenció il·legal amb posterioritat del 29 de desembre del 2019. Així mateix, demana la suspensió dels efectes de les resolucions impugnades i sol·licita que, amb caràcter previ a la decisió sobre l'admissió a tràmit, s'acordi la llibertat del recurrent;

Vista la Constitució, especialment els articles 9, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 26 de març del 2020, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2020-10-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 21 d'abril del 2020, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 30 de desembre del 2018, la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual declarava processat el Sr. José Ernesto De Brandao Dias com a presumpte autor d'un delictes major de possessió de droga tòxica cocaïna, d'un delictes menor de possessió de marihuana destinada al tràfic i d'un delictes menor de consum de droga tòxica cocaïna, i acordava la seva presó provisional.

1.2. La Batllia va prorrogar successivament la presó provisional del recurrent per períodes de 4 mesos mitjançant autes del 25 d'abril, del 28 d'agost i del 24 de desembre del 2019.

1.3. El 2 de gener del 2020, la representació processal del Sr. José Ernesto De Brandao Dias va interposar un recurs contra el darrer aute que prorrogava la seva presó provisional.

1.4. El 16 de gener del 2020, el Tribunal de Corts va dictar un aute que decidia desestimar aquest recurs.

1.5. El 5 de febrer del 2020, la representació processal del Sr. José Ernesto De Brandao Dias va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 24 de desembre del 2019, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, i contra l'aute del 16 de gener del 2020, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració del dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, i dels drets a la jurisdicció, a la defensa, a la presumpció d'innocència, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- En primer lloc, el recurrent considera que l'adscripció amb caràcter principal de la batlle Stéphanie Garcia Garcia a la Secció d'Instrucció Especialitzada 2, en substitució de la batlle a la qual se li havia assignat inicialment la instrucció de la causa, perquè estava de guàrdia, i que havia dictat l'aute de processament del 30 de desembre del 2018, vulnera el seu dret a un tribunal imparcial predeterminat per la llei, reconegut a l'article 10.1 de la Constitució.

- En segon lloc, el recurrent considera que l'aute de pròrroga de la seva presó provisional, dictat el 24 de desembre del 2020 per la batlle Stéphanie Garcia Garcia no conté una motivació suficient.

- Finalment, al·lega que la decisió de prorrogar per tercera vegada la seva presó provisional vulnera el seu dret a la llibertat, així com el seu dret a la presumpció d'innocència.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que ordeni la seva posada en llibertat, declarant la seva detenció

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

- El recurrent va presentar un recurs d'apel·lació contra la decisió de la Batllia que, en aplicació de les disposicions de l'article 108 del Codi de procediment penal, considerava que la tercera pròrroga de la seva presó provisional era necessària, ja que existia el risc de la seva sostracció a l'acció de la Justícia (article 103.2 del Codi de procediment penal).
- En el marc d'aquesta apel·lació, pel que fa a la qüestió relativa a la competència de la batlle instructora, el Tribunal de Corts exposa que la decisió de la presidenta de la Batllia que adscribia la batlle Stéphanie Garcia Garcia a la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 havia estat adoptada conformement a les disposicions de la Llei qualificada de la Justícia i, en particular, al seu article 50.1.
- Així mateix, destaca que la part recurrent no només no havia qüestionat anteriorment a la resolució de l'aute impugnat la competència de la batlle esmentada, sinó que fins i tot, li havia presentat peticions, acceptant així la seva competència.
- Recorda la jurisprudència constitucional que precisa que la predeterminació del tribunal implica que l'òrgan judicial ha d'haver estat creat de manera prèvia per la norma, que ha d'estar investit de jurisdicció i competència abans que es produeixi el fet generador del procés i que el seu règim orgànic no ha de permetre que sigui qualificat d'òrgan especial o excepcional (veg. la sentència del 5 de novembre de 1999, recaiguda en la causa 99-9-RE).
- I destaca que aquesta jurisprudència no implica el dret a una composició concreta d'un òrgan judicial ni la designació d'un jutge en particular.
- Pel que fa a la motivació de l'aute de la Batllia, el Tribunal de Corts la considera suficient, alhora per la remissió als autes de pròrroga anteriors i per l'anàlisi efectuada del motiu de manteniment de la presó provisional que continua vigent i que es troba establert a l'article 103.2 del Codi de procediment penal, és a dir, el risc de sostracció a l'acció de la Justícia.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- Sobre la vulneració del dret a la jurisdicció al·legada pel recurrent, el Ministeri Fiscal recorda que la selecció, la interpretació i l'aplicació de les normes processals són competència exclusiva de la jurisdicció ordinària.
- Afegeix que en aquest cas, atès que el recurrent havia formulat diverses peticions a la batlle que ara considera incompetent per conèixer del seu cas, l'al·legació de manca de competència es realitza en abús de dret i mala fe processal i atempta contra la doctrina dels propis actes.
- Considera que l'acord de la presidenta de la Batllia del 13 de setembre del 2019 és ferm i ajustat a Dret, ja que es fonamenta en l'article 50.1 de la Llei qualificada de la Justícia, afegint que de la seva interpretació res indica que els canvis d'adscripció no es puguin efectuar en qualsevol moment de l'any judicial pel bon funcionament de la Batllia.

- De manera concreta, sobre la vulneració del dret a un tribunal imparcial, precisa que aquesta es pot predicar de la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, no d'un jutge concret.

- Pel que fa a la vulneració del dret a la llibertat del recurrent, considera que les resolucions impugnades estan a bastament motivades, com així es desprèn del considerant tercer de l'aute impugnat del Tribunal de Corts, estimant que el risc de sostracció a l'acció de la Justícia derivava de les seves circumstàncies personals.

- Per tots aquests motius, demana que el Tribunal Constitucional desestimi aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. De manera prèvia, és indispensable recordar que el Tribunal Constitucional no és un tribunal de tercera instància, ni un tribunal de cassació, ni tampoc un tribunal suprem.

3.2. Pel que fa a la presumpta vulneració del dret a l'accés a un procés degut davant un tribunal imparcial predeterminat per la llei, aquest Tribunal recorda la seva interpretació establerta per la jurisprudència d'acord amb la qual aquesta garantia constitucional s'aplica a l'òrgan judicial que constitueix el tribunal i no a la seva composició.

No hi ha dubte que la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 està organitzada per la llei de manera prèvia als textos legislatius aplicats en el procediment en qüestió.

Altrament, com ho exposa el Tribunal de Corts, l'acord del 13 de setembre del 2019, pres per la presidenta de la Batllia sobre les adscripcions dels batlles, era ferm, públic i havia estat adoptat en mèrits de l'article 50.1 de la Llei qualificada de la Justícia.

Per consegüent, el Tribunal Constitucional considera que cap dels drets continguts a l'article 10 de la Constitució ha estat vulnerat.

3.3. Pel que fa a l'argument del recurrent relatiu a la insuficiència de motivació de l'aute del 24 de desembre del 2019 que va prorrogar la seva presó provisional per tercera vegada, cal primerament constatar que no al·lega una inexistència de motivació formal.

Aquesta motivació és certament efectiva, ja que no es limita a reproduir els arguments exposats en les decisions de pròrroga de presó provisional anteriors, sinó que constata l'evolució de les circumstàncies que limiten la possibilitat de pròrroga únicament al supòsit establert a l'apartat 2 de l'article 103 del Codi de procediment penal, quan en les decisions anteriors el manteniment de la presó provisional es fonamentava en els apartats 2, 4 i 6 d'aquell mateix article.

Així doncs, la necessitat relativa a la prevenció de la reiteració del delictes (apartat 4) i el possible perjudici al desenvolupament normal de la instrucció (apartat 6) ja no fonamenten la presó provisional.

Aquesta evolució estableix, doncs, la realitat de la motivació en el fons de l'aute impugnat.

Per tant, l'aute impugnat que decideix la tercera pròrroga de la presó provisional del recurrent es fonamenta en el seu risc de sostracció a l'acció de la Justícia, motiu establert a l'apartat 2 del Codi

de procediment penal.

Les circumstàncies personals que permeten concloure en l'existència d'aquest risc són principalment la nacionalitat portuguesa del recurrent i l'absència d'arrelament al Principat.

Així doncs, la decisió de prorrogar la presó provisional del recurrent, processat per un delictes major penat amb un màxim de tres anys de presó, està motivada tant en la forma com en el fons, i no du a sobrepassar el límit de la seva durada, fixada en la meitat de la pena màxima establerta, com així ho preveu l'article 108 del Codi de procediment penal.

3.4. Cal examinar, doncs, més enllà de la realitat de la motivació de la decisió i del seu caràcter legal, si l'aute impugnat respecta de manera concreta l'equilibri entre el dret a la llibertat, reconegut a l'article 9 de la Constitució, i la necessitat de la presó provisional.

Correspon al Tribunal Constitucional valorar aquest equilibri, sense, per aquest motiu, entrar a examinar les al·legacions del recurrent relatives a la naturalesa i a la gravetat dels delictes que se li imputen, ja que això sobrepassaria la seva funció i podria considerar-se com una forma de perjudicament.

No hi ha dubte que una tercera pròrroga de la presó provisional només és possible en supòsits de comissió de delictes greus, i aquest és el cas en aquesta causa que instrueix un presumpte tràfic de droga.

Per consegüent, atesa la gravetat de la pena incorreguda, l'eventualitat d'una temptativa de sostracció a l'acció de la Justícia és plenament possible.

Tenint en compte la nacionalitat portuguesa del recurrent i la proximitat del seu país d'origen, d'on no podria ser extradit, una temptativa d'evasió no trobaria grans dificultats materials i les seves conseqüències serien, si fos el cas, irreversibles per a la prossecució de l'acció de la Justícia.

La naturalesa dels lligams amb Andorra al·legats pel recurrent, tant personals com professionals, la realitat dels quals no correspon al Tribunal Constitucional valorar, no permeten contrarestar el seu risc de fugida.

Per tant, el Tribunal Constitucional ha de considerar que l'equilibri entre el dret a la llibertat i la necessitat de la presó provisional en el marc de les disposicions del Codi de procediment penal, ha estat respectat i el dret reconegut a l'article 9 de la Constitució no ha estat vulnerat.

Per aquests motius, el Tribunal Constitucional ha de desestimar aquest recurs d'empara.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara 2020-10-RE interposat per la representació processal del José

Ernesto De Brandao Dias contra l'auta del 24 de desembre del 2019, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia, i contra l'auta del 16 de gener del 2020, dictat pel Tribunal de Corts.

2. Declarar que no s'ha vulnerat el dret a la llibertat, establert a l'article 9.1 de la Constitució.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. José Ernesto De Brandao Dias, a la presidenta de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 26 de maig del 2020.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Jean-Yves Caullet
Magistrat